

Notes biològiques sobre himenòpters de Catalunya

PER

F. FERRER Y VERT

Osmia fallax Perez. Aquesta espècie ha sigut citada per el Sr. Bofill y Pichot, á Montserrat, Berga, Castelldefels y Olesa; l'exemplar que'ns ocupa fou cassat á St. Sadurní de Noya el 12 de Juny de 1910.

En una excursió que vareig fer ab varis socis d'aquesta Institució y mentres esperava els companys que en aquell moment s'havían allunyat, poguí observar en un baix desmunt prop de la estació, les entrades y sortides de la *Osmia* en una closca de *Rumina decollata*, mitj soterrada. No poguent esmersar molt temps en aquelles observacions, decidí emportarme l'objecte aprofitant el moment en que l'insecte es trobava dins del molusch.

Durant lo restant d'aquell dia l'insecte no sortí un moment de són habitacle. Al matí següent en ma primera observació, la *Osmia*'s passejava lentament per la capsa que l'aprisionaba; al mitg dia al observar-la altre cop ja era morta.

Dintre del molusch, qu'era de regulars dimensions, hi había tres larves ápodes d'un color testaci pàlit, ab l'extremitat lleugerament rojenca, efecte de les substancies contingudes en l'intestí. La forma era fusiforme, molt convexa per la part dorsal y deprimida inferiorment, constaba de 14 segments, formant en ses parts laterals una carena ben marcada; els orgues bucals molt rudimentaris ab excepció de les mandíbules qu'eren fortes de les quals les puntes de color fosc se destacaben del fons pàlit.

La disposició de les larves dintre del molusch era com segueix: la primera ó sigui la més antiga, ocupaba gran part de l'antepenúltima volta d'espira; la segona, el reste y part de la penúltima volta; y la tercera, la penúltima volta. Cada larva

estaba allotjada en una celda repleta d'una massa rojenca de polen elaborat que s'apoyaba en la part inferior, mentre que per la superior estava separada de la celda immediata per un envà construït d'una substància verda qu'examinada al microscopi, resultà ésser fulles mastegades.

La *Osmia* fou sorpresa en plena nidificació perquè en l'última volta del molusch hi quedà una celda casi acabada.

Degut als efectes de les investigacions moriren dues larves quedant sols la tercera que eclosionà el 28 de Juliol del mateix any donant un exemplar ○→.

Bembex mediterranea Handl. A lo llarg de nostres platges y especialment en els mesos de Juliol, Agost y Setembre, es troba ab molta abundor el *B. mediterranea* junt al *B. bidentata*, V. de L. y *B. Bolivari*. Handl. De últims d'Agost fins á mitjants de Setembre, els sorrals de la costa están rublerts de níus de *B. mediterranea*; en els voltants de l'antic Astillero (Can-Tunis), n'he observat fins á 20 metres del mar.

Pera construirlos cerca els sorrals flonjos en que la sorra no está subjecte per cap planta y haventlos observat en épokes de gran sequetat m'ha sigut molt difícil seguir llur estructura essent necessaries repetides investigacions pera formarne una idea casi exacte. Arran de terra, cada niu presenta varies entrades properes les unes á les altres, que desemboquen á una mateixa cambra; d'aquesta segueix una galería casi horizontal d'uns 50 centímetres de llarg, que de sopte es torna vertical pera tornar ésser horizontal y acabar ab la cambra ahont hi ha la larva.

En les hores de sol més fort, he observat aqueixos himenòpters cassant ab una llestesa incomparable els dípters que freqüentan els fems y que constitueixen l'aliment de llurs larves. Les especies comprovades sont: *Lucila caesar*, L; *Musca corvina* L. y *Eristalis aeneus*, Scop.

Evania appendigaster Illig. Desde fa uns cuants anys venim observant en les habitacions d'aquesta ciutat la presencia d'aquest curiós insecte quina estranya flgura crida tot seguit la atenció. En el període més calorós de l'any, no es rar veurel apareixer el matí entrant per les finestres dels patis interiors y visitar les habitacions vehines á n'aquestos. Sa preferencia per

les cuines, rebosts y habitacions penombroses ahont hi ha sempre un recó descuidat per l'escombra, m'habia cridat l'atenció desde molt temps ensá, sense que may hagués pogut comprobar res.

L'estiu passat foren més nombrosos que may, hi hagué dies en que poguí observar la presencia de 4 y 5 individus passejant pausadament per els indrets més ombrius, donant de quant en quant les petites volades característiques y colocantse accidentalment vora el camí de les formigues, lo que de moment em feu sospitar en cassesin, empró no poquí comprobarho ab certesa. Un matí una *Evania* anava y venia per devant d'una portella d'aquestas que tanquen els compartiments que hi solen haver sota els fogons y que destinantse á trastos vells no solen netejarse tots els dies. Semblaba cercar quelcom d'interessant, els moviments de ses antenes, eren com sempre acompassats y á voltes semblaven més actius; de sopte enfilá la portella y passá resoltament per sota d'ella, endintsantze en la foscor. Vareig esperar una estona sense saber que fer, fins que decidí obrir la porta ab precaució y sols al cap d'una bona estona poguí descobrir la *Evania* vora d'un paquet de papers semblantme ocupar-se en algo. La poca llum no deixaba veurer què era y ab la impaciencia de comprovarho y al allargar la mà la *Evania* va retirar-se tot seguit escapant per la sortida. En el lloch que ocupaba hi trobí un *Lepisma saccharina* L. y mitj trossejat y encare viu.

Per lo demés aquest himenópter sembla forsa sociable, no espantantlo gaire la presencia del home y essent fácil agafarlo ab les mans.

Barcelona, Febrer 1912.